DRUHÁ GENERACE_DOTAZNÍK_1

ÚVOD

- **Pohlaví:**
- **Věk:**
- **Délka pobytu v České republice:**
- **V současnosti navštěvuji (doplňte typ školy, kterou studuje, obor a ročník):**
- **Zhodnoťte své jazykové schopnosti češtiny. Kdo vás učil poprvé česky?**
- **Zhodnoťte své jazykové schopnosti vietnamštiny.**
- **Jak jste přišli k vašemu českému jménu?**
- **Jak se domluvíte s rodinnými příslušníky?**

ČESKÁ ŠKOLA:

1. Co se vám vybaví jako první věc, když vzpomínáte na školu?

2. Pamatujete si na svůj první den na základní škole? Co pro vás tam bylo nejtěžší? Vzpomínáte si na některé spolužáky?

3. Podával/a jste si přihlášku v 5. ročníku na osmileté gymnázium?

- **Pokud jste odpověděli ano, bylo to spíše na základě přání rodičů nebo jste měl/a v té době už cíl, plán, kam jít dál?**

- **Pokud jste odpověděli ne (či jste se nedostali na osmileté gymnázium), na jakou střední školu jste se hlásil/a v 9. ročníku? (Bylo to také na přání rodičů nebo jste si ji sám/sama vybíral/a?)**

4. Jaké byly vaše nejoblíbenější předměty na základní škole, které jste naopak nemusely? Zůstaly stejné i na střední škole?

5. Pokud jste měl/a jazykové potíže, věnovala se Vám paní učitelka?

6. Měl/a jste nějakého oblíbeného učitele na základní škole a co na střední škole?

7. Kolik hodin denně jste se věnoval/a přípravám do školy (po skončení školního vyučování)?

8. Jak jste prospíval/a ve škole? Byly převážné dobré známky? Pokud jste přinesl/a domů špatnou známku, jak to přijali vaši rodiče?

9. Jaké jste měli známky na vysvědčení základní škole? Změnilo se něco na střední škole?

10. Setkal/a jste se někdy s rasovou diskriminací, se šikanou, posměšky či s nadávkami? Pokud ano, kde?

11. Měli jste nějaké třídní akce, které jste pravidelně dělali? Provozujete je nadále na střední škole?

12. Navštěvoval/a jste nějaké zájmové kroužky (popř. jazykové kurzy, doučování)?

13. Máte kamarády více mezi českými nebo vietnamskými dětmi?

14. Jak hodnotíte současné české školství? Mělo by se podle vás něco změnit?

VIETNAMSKÁ ŠKOLA:

1. Máte nějakou představu, jak vypadá vietnamský vzdělávací systém?

2. Jaké jsou podle vás hlavní rozdíly mezi českou a vietnamskou školou (rozvrh hodin, předměty, hodnocení apod.)?

3. Máte ve Vietnamu nějaké kamarády (popř. příbuzné v rodině), kteří tam ukončili školní docházku? Co říkají o vietnamském vzdělávacím systému?

4. Jaké jsou podle vás nedostatky vzdělávacího systému ve Vietnamu?

5. Pokud byste měl/a možnost, vyzkoušel/a byste projít vietnamským vzděláváním?

OSTATNÍ OTÁZKY (pomocí rozhovoru, videokonference):

1. Jaký je přístup ke vzdělání ve vaší rodině?

2. Cítíte se více jako Čech/Češka, či Vietnamec/Vietnamka? A proč?

3. Jaké máte vztahy k české a vietnamské kultuře, která kultura je vám bližší a proč? Dodržujete nějaké zvyky a tradice?

4. Kde v češtině chybují nejčastěji vietnamští žáci?

5. Myslíte si, že by mělo být dítě s OMJ (odlišným mateřským jazykem) zvýhodněno při hodnocení v předmětu Český jazyk a literatura, případně i v jiných předmětech? Proč ano? Proč ne?

6. Využití moderních technologií ve škole - je podle vás správné/užitečné používat při hodinách moderní technologie (plátno, dokumentární film apod.)? Pomůže to něčemu?

7. Brzy vás čeká maturitní zkouška a následně přijímací zkoušky na vysoké školy. Víte z čeho budete maturovat a kam budou mířit vaše kroky? Budete pokračovat na přání svých rodičů v oboru, který vám vyberou či už máte jasno?

8. Na závěr se zeptám, je vaším domovem Česká republika, nebo Vietnam? Uměl/a byste si představit život ve Vietnamu?

JEDENAPŮLTÁ GENERACE_DOTAZNÍK_2

ÚVOD

- **Pohlaví:**
- **Věk:**
- **V kolika letech, jste se přistěhovali do České republiky?**
- **Délka pobytu v České republice:**
- **V současnosti navštěvuji (doplňte typ školy, kterou studuje, obor a ročník):**
- **Zhodnoťte své jazykové schopnosti češtiny. Kdo vás učil poprvé česky?**
- **Zhodnoťte své jazykové schopnosti vietnamštiny.**
- **Jak jste přišli k vašemu českému jménu?**
- **Jak se domluvíte s rodinnými příslušníky?**

VIETNAMSKÁ ŠKOLA:

1. Pamatujete si na svůj první den ve vietnamské základní škole?

2. Kolik vás bylo ve třídě?

3. Nosili jste uniformy? Jak vypadaly?

4. V kolik hodin ráno začínala škola? Jak dlouho trvala vyučovací hodina? Kdy obvykle skončilo vyučování?

5. Jaké předměty se na vaší základní škole vyučovaly? Jaké byly vaše nejoblíbenější předměty?

6. Kolik hodin denně jste se věnoval/a přípravám do školy (po skončení školního vyučování)?

7. Dostávali jste domácí úkoly?

8. Jak je to se známkováním ve vietnamské škole?

9. Báli jste se ve škole něčeho? Měli jste tělesné tresty?

10. Jak vypadají prázdniny ve vietnamské škole?

11. Měli jste nějaké třídní akce, které jste pravidelně dělali?

12. Jaký byl váš volný čas? Navštěvoval/a jste nějaké zájmové kroužky (popř. jazykové kurzy, doučování)?

13. Jak hodnotíte tehdejší vietnamské školství? Mělo by se podle vás v současné době něco změnit?

ČESKÁ ŠKOLA:

1. Věděl/a jste něco o České republice, než jste sem jel/a?

2. Když jste přijel/a do České republiky, nastoupil/a jste rovnou na základní školu?

3. Uměl/a jste česky, když jste přijeli do České republiky?

4. Jaké byly vaše první dojmy ze základní školy? Pamatujete si stále některé spolužáky?

5. Jaké byly vaše začátky s češtinou? Stíhal/a jste průběžnou látku učiva bez problémů, když jste nastoupil/a?

6. Pokud jste měl/a jazykové potíže, věnovala se Vám paní učitelka?

7. Jaké byly vaše nejoblíbenější předměty na základní škole, které jste naopak nemusely? Zůstaly stejné i na střední škole?

8. Kam jste pokračoval/a po základní škole, či jste už podával/a přihlášku na osmileté gymnázium v 5. ročníku? Nechali rodiče výběr školy na vás?

9. Měl/a jste nějakého oblíbeného učitele na základní škole? A co na střední škole?

10. Jak jste prospíval/a ve škole? Byly převážné dobré známky? Pokud jste přinesl/a domů špatnou známku, jak to přijali vaši rodiče?

11. Jaké jste měli známky na vysvědčení základní škole? Změnilo se něco na střední škole?

12. Měli jste nějaké třídní akce, které jste pravidelně dělali? Provozujete je nadále na střední škole?

13. Jaký byl váš volný čas zde v České republice? Navštěvoval/a jste nějaké zájmové kroužky (popř. jazykové kurzy, doučování)?

14. Setkal/a jste se někdy s rasovou diskriminací, se šikanou, posměšky či s nadávkami, když jste nastoupil/a do české školy?

15. Máte teď kamarády více mezi českými nebo vietnamskými dětmi?

16. Jak hodnotíte současné české školství? Mělo by se podle vás něco změnit?

17. Kdybychom to měli shrnout, mohl/a byste zkusit říct, jaké jsou podle vás rozdíly mezi českou a vietnamskou školou?

OSTATNÍ OTÁZKY (pomocí rozhovoru, videokonference):

1. Jaký je přístup ke vzdělání ve vaší rodině?

2. Cítíte se více jako Čech/Češka, či Vietnamec/Vietnamka? A proč?

3. Jaké máte vztahy k české a vietnamské kultuře, která kultura je vám bližší a proč? Dodržujete nějaké zvyky a tradice?

4. Kde v češtině chybují nejčastěji vietnamští žáci?

5. Myslíte si, že by mělo být dítě s OMJ (odlišným mateřským jazykem) zvýhodněno při hodnocení v předmětu Český jazyk a literatura, případně i v jiných předmětech? Proč ano? Proč ne?

6. Využití moderních technologií ve škole - je podle vás správné/užitečné používat při hodinách moderní technologie (plátno, dokumentární film apod.)? Pomůže to něčemu?

7. Brzy vás čeká maturitní zkouška a následně přijímací zkoušky na vysoké školy. Víte z čeho budete maturovat a kam budou mířit vaše kroky? Budete pokračovat na přání svých rodičů v oboru, který vám vyberou či už máte jasno?

8. Na závěr se zeptám, je vaším domovem Česká republika, nebo Vietnam? Uměl/a byste si představit život ve Vietnamu?

DRUHÁ GENERACE – DOTAZNÍK 1_R1

ÚVOD

- **Pohlaví:** žena
- **Věk:** 18
- **Délka pobytu v České republice:** žiji od narození, 18 let
- **V současnosti navštěvuji (doplňte typ školy, kterou studujete, obor a ročník):** gymnázium čtyřleté, 3. ročník
- **Zhodnoťte své jazykové schopnosti češtiny. Kdo vás učil poprvé česky?** Řekla bych, že česky umím velice dobře, poprvé jsme se naučila u české tety, kde jsem celkem strávila asi 6 let.
- **Zhodnoťte své jazykové schopnosti vietnamštiny. Kdo vás učil poprvé vietnamsky?** Řekla bych, že bych se domluvila, základy tam jsou, ale stále se učím té výslovnosti, protože to někdy nezní moc vietnamsky. Vietnamštinu mě učila maminka, když jsem se vrátila u tetičky. Četli jsme písmena, slova, věty, četla mi vietnamské pohádky, pak jsem byla větší, chodila jsem do místní jazykové školy, kde jsem se asi 3 roky učila intenzivně vietnamsky. Ale protože jsem chodila souběžně i do české školy, kde se učilo převážně v češtině, tak jsem náš jazyk postupně zapomínala a vzdala jsem možnost se naučit v jazykovce.
- **Jak jste přišli k vašemu českému jménu?** Dala mi ho česká teta a jsem za to jméno i ráda.
- **Jak se domluvíte s rodinnými příslušníky?** Většinou se všemi vietnamsky, se sourozenci to střídáme. Když si nevzpomenu na nějaké slovo, musím použít překladač.

ČESKÁ ŠKOLA:

1. Co se vám vybaví jako první věc, když vzpomínáte na školu? Nejvíce asi na kamarády a na zážitky.

2. Pamatujete si na svůj první den na základní škole? Co pro vás tam bylo nejtěžší? Vzpomínáte si na některé spolužáky? Jen na to, že paní učitelky nás přečetly a rozdělili jsme se do tříd, dostali jsme papírového medvídka s sladkostmi. Se spolužáky se občas vídám, někdy si i napíšeme. A co bylo nejtěžší? Asi nic, uměla jsem v té době docela dobře česky, protože jsem chodila předtím do školky.

3. Podával/a jste si přihlášku v 5. ročníku na osmileté gymnázium? ano

- **Pokud jste odpověděli ano, bylo to spíše na základě přání rodičů nebo jste měl/a v té době už cíl, plán, kam jít dál?**

Ano, jelikož v našem městě bylo gymnázium mezi Vietnamci na nejvyšší pozici, tudíž se tam musel dostat každý Vietnamec či Vietnamka, takže si rodiče přáli, abych se tam dostala.

- **Pokud jste odpověděli ne (či jste se nedostali na osmileté gymnázium), na jakou střední školu jste se hlásil/a v 9. ročníku? (Bylo to také na přání rodičů nebo jste si ji sám/sama vybíral/a?)**

Právě že gymnázium, akorát na čtyřleté a v jiném městě. Ano, rodiče mi řekli, že pokud to nevyšlo napoprvé, musí to tentokrát vyjít. Jako druhý obor jsem si podala na ekonomku.

4. Jaké byly vaše nejoblíbenější předměty na základní škole, které jste naopak nemusely? Zůstaly stejné i na střední škole? Cizí jazyky mě bavily, angličtina a němčina. Čeština mě baví také. Ano, zůstaly. Nemusela jsem přírodovědné předměty jako fyzika (tomu jsem vůbec nerozuměla), pak biologie a chemie.

5. Pokud jste měl/a jazykové potíže, věnovala se Vám paní učitelka? Já bych neřekla, že se věnovala jenom mě, ale i ostatním spolužákům, protože se několikrát zeptala, jestli je nám všechno jasné, jestli nepotřebujeme nějakou pomoc.

6. Měl/a jste nějakého oblíbeného učitele na základní škole a co na střední škole? Třídní učitel, ten byl moc fajn, něco jako táta. Hodně nás podporoval, zajímal se o nás a svojí metodou výuky uměl získat respekt. Na střední škole totéž, ale jako třídní učitelka.

7. Kolik hodin denně jste se věnoval/a přípravám do školy (po skončení školního vyučování)? Chodila jsem na základní škole do družiny, kde jsem strávila od 2 do 4 (2 hodiny), dělala jsem tam úkoly a opakovali jsme si učivo, po škole jsem se vrátila domů a učila jsem se jen na nějaké testy asi hodinu dvě. Takhle to zůstalo i na druhém stupni, jen jsem nechodila do školní družiny. Na střední škole jsem toho samozřejmě strávila nejvíc, jelikož bylo učivo už náročné, takže klidně i 6 hodin.

8. Jak jste prospíval/a ve škole? Byly převážné dobré známky? Pokud jste přinesl/a domů špatnou známku, jak to přijali vaši rodiče? Nosila jsem vždy na základní škole jedničky, i dvojku rodiče přijali. Ale když přišla trojka a horší, musela jsem za trest se učit o hodinu navíc a strhávali mi kapesné. A měli nějaké i řeči, že takhle se nedostanu ani na vysokou, že neudělám maturitu apod.

9. Jaké jste měli známky na vysvědčení základní škole? Změnilo se něco na střední škole? Měla jsem samé jedničky do 7. třídy, od 8. třídy jsem měla 2 dvojky. Takže jsem prospívala s vyznamenáním! Na střední škole se stále držím, někdy je to učivo hrozně náročné, samé jedničky teď už nejsou. Naposledy jsem měla 3 dvojky.

10. Setkal/a jste se někdy s rasovou diskriminací, se šikanou, posměšky či s nadávkami, když jste nastoupil/a do školy? Pokud ano, kde? Když jsem nastoupila, tak se skoro všichni spolužáci ze začátku se mnou nechtěli bavit, tak jsem se bavila s mými vrstevníky. Až když jsem se vyhrála ty matematické soutěže, které jsme občas dělávali v hodinách matematiky, tak se začali se mnou spolužáci bavit. Jinak mi říkali všelijak čing čong, černovláska a tak. Já jsem to nijak neřešila. Když jsem nastoupila na střední, tak jsem byla jediná Vietnamka. Tam jsem se ale naštěstí nesetkala s nějakými nadávkami a rychle jsem se se současnými spolužáky skamarádila.

11. Měli jste nějaké třídní akce, které jste pravidelně dělali? Provozujete je nadále na střední škole? Byly školy v přírodě, tam jsem poprvé jela až ve 3. třídě, zezačátku rodiče nechtěli, bylo to daleko a měli o mě strach. Ale později jsem je přesvědčila, že i ostatní Vietnamci tam také jeli, že by bylo fajn také jet s nima. Pak jsme občas byli v kině, divadle nebo v knihovně. Na střední škole to byly školní výlety, občas divadlo, ale nejlepší bylo stejně spaní ve škole. To jsme občas dělávali před vánočními prázdninami a před koncem školního roku.

12. Co váš volný čas? Navštěvoval/a jste nějaké zájmové kroužky (popř. jazykové kurzy, doučování)? Ne, pro rodiče to byla ztráta času, abych někde byla, ale chodila jsem na doučování ve škole, jelikož někteří učitelé to nabízeli. A navíc to bylo zdarma. Jinak volného času jsem měla hodně. Často jsem ale byla doma a musela se učit, dělat úkoly a domácí práce. Četla i knížky, dívala se na televizi nebo jsem pomáhala rodičům v obchodě. Ven s kamarádkami jsem mohla, když byly prázdniny.

13. Máte kamarády více mezi českými nebo vietnamskými dětmi? Ze začátku jsem se více bavila s vietnamskými, teď mám více českých kamarádů, takže s české.

14. Jak hodnotíte současné české školství? Mělo by se podle vás něco změnit? Poslední dobou se mluví o výuce dějepisu. Nestíhá se závěrečných ročnících dokončit látka (u nás co si pamatuji v 9. ročníku, tak jsme ani nestihli dodělat Českou republiku po roce 1993, pak ty světové dějiny, to jsme udělali jen letmo.

VIETNAMSKÁ ŠKOLA:

1. Máte nějakou představu, jak vypadá vietnamský vzdělávací systém? Já bych řekla, že tam je určitě školka, pak základní škola, střední škola a vysoká škola. Ale popravdě ani nevím. Téma mi není blízké, zajímám se spíše o něco jiného.

2. Jaké jsou podle vás hlavní rozdíly mezi českou a vietnamskou školou (rozvrh hodin, předměty, hodnocení apod.)? Vietnam – nošení uniforem, končí velice pozdě, následně docházejí na doučování, náročné učivo a zkoušky, končí se 12. rokem (ZŠ, SŠ), hodnocení se strašně důležité na rozdíl v České republice, prostě tam musíte mít co nejlepší výsledky. Česko – nenosí se uniformy, většinou po vyučování jsou žáci doma nebo navštěvují kroužky, končí se 13. rokem (ZŠ, SŠ).

3. Máte ve Vietnamu nějaké kamarády (popř. příbuzné v rodině), kteří tam ukončili školní docházku? Co říkají o vietnamském vzdělávacím systému? Mám tam bratrance a sestřenice. Říkají, že je to velice náročné, hodně učení, chození na doučování, žádný volný čas.

4. Jaké jsou podle vás nedostatky vzdělávacího systému ve Vietnamu? Ty jejich maturitní zkoušky mi přijdou hodně náročné a co jsem slyšela, jsou písemné, ráda bych přidala jako u nás ústní zkoušky, tímto způsobem se lépe hodnotí znalost učiva. Pak asi, že to není zdarma, musejí se platit různé poplatky.

5. Pokud byste měl/a možnost, vyzkoušel/a byste projít vietnamským vzděláváním? Radši bych to nezkoušela, protože bych musela každý den strávit hodně času ve škole, pak na doučováních a nevím ještě kde a toho volna bych si neužila jako tady. Jsem rodičům moc vděčná, že mohu být tady.

OSTATNÍ OTÁZKY (byly položeny v rámci videohovoru):

1. Jaký je přístup ke vzdělání ve vaší rodině? Vždycky mi říkali, že se mám dobře učit, získat jedničky, abych se pak dostala na střední a vysoké školy a poté mít nějakou dobře placenou práci. Vždycky mě srovnávali s dětmi jejich přátel, že musím být lepší než oni.

2. Cítíte se více jako Češka, či Vietnamka? A proč? Je to tak napůl, zvenku jsem Vietnamka, ale myšlení a svoje názory jsem více jako Češka a také jsem se tu narodila.

3. Jaké máte vztahy k české a vietnamské kultuře, která kultura je vám bližší a proč? Dodržujete nějaké zvyky a tradice? K obou kulturám mám kladný vztah. Nevím, asi obě, jelikož jsem zezačátku strávila hodně let u české tety, tam jsem se seznámila s Vánocemi a Velikonocemi, zatímco rodiče byli neustále v práci. Až když jsem byla starší, poznávala jsem i vietnamské svátky. Nejvíce slavíme lunární rok, pak je vietnamský den dětí, pak některé vietnamské spolky v kraji pořádají různé společenské akce, kterých se pravidelně zúčastňujeme. A nesmím také zapomenout na uctívání předků, každý první a patnáctý den v lunární kalendáři zapalujeme vonné tyčinky, na oltář dáváme různá jídla a uctíváme je.

4. Kde v češtině chybují nejčastěji vietnamští žáci? Skloňování a časování.

5. Myslíte si, že by mělo být dítě s OMJ (odlišným mateřským jazykem) zvýhodněno při hodnocení v předmětu Český jazyk a literatura, případně i v jiných předmětech? Proč ano? Proč ne? Vietnamci, kteří se tu narodili, tak ne, mají podle mě stejné podmínky jako Češi. Ovšem pokud mluvíte u žáků, kteří se sem přistěhovali a hned musely jít do škol, tak ano, ze začátku ne hodnotit špatnou známkou, ale slovním hodnocením, asi by bylo dobré vytvořit nějaký individuální studijní plán.

6. Využití moderních technologií ve škole - je podle vás správné/užitečné používat při hodinách moderní technologie (plátno, dokumentární film apod.)? Pomůže to něčemu? Rozhodně ano, žijeme v moderní době technologií, navíc v hodinách je to velmi přínosné a zpestří tak i výuku. Samozřejmě jen někdy používat, pokud by zbyl čas.

7. Brzy vás čeká maturitní zkouška a následně přijímací zkoušky na vysoké školy. Víte z čeho budete maturovat a kam budou mířit vaše kroky? Budete pokračovat na přání svých rodičů v oboru, který vám vyberou či už máte jasno? Maturuji z češtiny, angličtiny, pak si můžeme vybírat ze dvou předmětů. Asi si vyberu němčinu a základy společenských věd. Chtěla bych studovat psychologii nebo jít na nějakou žurnalistiku. Rodiče by rádi chtěli právo. Tak uvidím. To také nezní špatně.

8. Na závěr se zeptám, je vaším domovem Česká republika, nebo Vietnam? Umíte si představit život ve Vietnamu? Domov je tam, kde jsem se narodila, takže Česká republika. Ale kořeny mám také i ve Vietnamu, to ale beru jako nějakou dovolenou, ne jako domov, takže žít tam bych si nedokázala představit. Byla jsem tam už čtyřikrát s rodinou, na ty zdejší podmínky bych si nezvykla. Myslím jinak, oblékám se jinak, mám jiný styl než místní a ti by mi těžko přijali.

Moc děkuji za rozhovor!

DRUHÁ GENERACE – DOTAZNÍK 1_R2

ÚVOD

- **Pohlaví:** muž
- **Věk:** 17
- **Délka pobytu v České republice:** 17
- **V současnosti navštěvuji (doplňte typ školy, kterou studuje, obor a ročník):** střední škola keramická a sklářská, design, 2. ročník
- **Zhodnoťte své jazykové schopnosti češtiny. Kdo vás učil poprvé česky?** Česky ovládám dobře, naučil jsem se nejdříve od bráchy, pak ve školce, ve škole a v družině díky učitelkám a paní vychovatelce.
- **Zhodnoťte své jazykové schopnosti vietnamštiny. Kdo vás učil poprvé vietnamsky?** Vietnamsky moc neumím, kombinuji to s češtinou. Poprvé mě učila mamka, pak trošku i brácha. Pak už to vzdali, protože mě to nešlo a bylo to už těžké. Tak jsme si pomalu povídali vietnamsky než aby mě učila teorii.
- **Jak jste přišli k vašemu českému jménu?** Dozvěděl jsem se, že mi ho dala mamka, vietnamsky mám jméno na H, tak mi i české jméno vybrala na H.
- **Jak se domluvíte s rodinnými příslušníky?** Se starším bratrem mluvím pouze česky, u rodičů tomu říkám mix, takže česky i vietnamsky. Několikrát ani neví, o čem mluvím, takže využívám pomoc od bratra nebo si vyhledám obrázek a nějak to vysvětluji rodičům. Občas používám i překladač.

ČESKÁ ŠKOLA:

1. Co se vám vybaví jako první věc, když vzpomínáte na školu? Nejvíc asi na kamarády i některé učitele.

2. Pamatujete si na svůj první den na základní škole? Co pro vás tam bylo nejtěžší? Vzpomínáte si na některé spolužáky? Už ne, rozdělili nás do tříd, kde jsme se představili a dostali nějaké malé dárky. Nejtěžší pro mě asi nic nebylo, protože jsem uměl dobře česky lépe než vietnamsky. Na spolužáky si vzpomínám, vídám se se dvěma. Ostatní většinou v autobuse, protože chodíme do různých středních škol ve stejném městě.

3. Podával/a jste si přihlášku v 5. ročníku na osmileté gymnázium? ano

- **Pokud jste odpověděli ano, bylo to spíše na základě přání rodičů nebo jste měl/a v té době už cíl, plán, kam jít dál?**

Jelikož jsem měl na vysvědčení 2 dvojky a byl jsem mladší než můj bratr, tak rodiče pochopili, že gymnázium v té době asi není nic pro mě, ale všichni vietnamští spolužáci ve naší i ve vedlejší třídě podávali přihlášku, tak rodiče chtěli, abych si to jenom vyzkoušel, tak jsem přihlášku odevzdal také.

- **Pokud jste odpověděli ne (či jste se nedostali na osmileté gymnázium), na jakou střední školu jste se hlásil/a v 9. ročníku? (Bylo to také na přání rodičů nebo jste si ji sám/sama vybíral/a?)**

Na střední odbornou školu keramickou a sklářskou. Rodiče už věděli, že nejsem moc studijní typ, ale chtěli pro mě, abych šel ještě i na informatiku, protože mi baví také počítače. Já jsem jim řekl, že mi bude bavit něco kreativního a méně náročného, nějak jsem je s bratrem přesvědčil, tak to nakonec přijali. Přijímačky na tyto školy byly i dříve, protože to byly talentové zkoušky, takže když jsem se dostal, byli moc rádi.

4. Jaké byly vaše nejoblíbenější předměty na základní škole, které jste naopak nemusely? Zůstaly stejné i na střední škole? Anglický jazyk na základní škole. Na střední škole to zůstalo stejné, přidal se předmět umělecká prezentace. Nejmíň oblíbený předmět byla čeština, pak i přírodopis a fyzika, na střední to zůstalo také, protože mě nebaví hlavně literatura, přírodopis byl jen v prvním ročníku, takže pak zmizel.

5. Pokud jste měl/a jazykové potíže, věnovala se Vám paní učitelka? Neměl. Mluvil jsem dobře česky. Pomoc paní učitelky jsem nepotřeboval.

6. Měl/a jste nějakého oblíbeného učitele na základní škole a co na střední škole? Naše třídní učitelka na druhém stupni, která právě vyučovala anglický jazyk, který mi bavil. Na střední také učitelka angličtiny ale překvapivě i učitelka matematiky, není to sice můj oblíbený předmět ale umí to dobře vysvětlit.

7. Kolik hodin denně jste se věnoval/a přípravám do školy (po skončení školního vyučování)? Na základce jsem byl na prvním stupni v družině, asi 2 hodiny jsme tam dělali úkoly a procvičili jsme to, co mi nešlo, na druhém stupni jsem se učil asi hodinu, na střední toho mám méně povinných předmětů, tak také kolem hodinu, u těch odborných výtvarných předmětů tak asi kolem 3 hodin, jelikož to byly náročné úkoly okolo kresby nebo příprav na projekty.

8. Jak jste prospíval/a ve škole? Byly převážné dobré známky? Pokud jste přinesl/a domů špatnou známku, jak to přijali vaši rodiče? Na základce jedniček bylo, ale bylo i hodně špatných známek, zakázali mi počítač, musel jsem se učit a využil jsem pomoc od bráchy. Někdy to šlo, někdy to nešlo. Až na druhém stupni pochopili, že gymnázium nebude pro mě, tak mi řekli, že stačí, když postoupím dál. Brácha to měl těžší než já. U mě byli trochu mírnější. Na střední to bylo mnohem lepší, jelikož studuji obor, který mě baví a známky se výrazně zlepšily.

9. Jaké jste měli známky na vysvědčení základní škole? Změnilo se něco na střední škole? Samé jedničky jsem měl do 2. třídy, pak přišly dvojky od 3. třídy. Na druhém stupni jsem měl i trojky, to přijali docela i dobře, jak jsem odpovídal, byl jsem až druhé dítě, tak nebyli na mě tolik nároční jako na staršího bratra. V 9. třídě jsem trojku už neměl, nějak jsem se zlepšil. Na střední se stále držím, je tam jenom jedna trojka.

10. Setkal/a jste se někdy s rasovou diskriminací, se šikanou, posměšky či s nadávkami, když jste nastoupil/a do školy? Pokud ano, kde? Ne, nebylo to nic vážného, smál jsem se tomu, mě to ani nezajímalo. Na střední škole totéž, jsem jediný kluk ve třídě ale spolužačkám zajímaly jiné věci než je můj původ.

11. Měli jste nějaké třídní akce, které jste pravidelně dělali? Provozujete je nadále na střední škole? Spaní ve škole, kino, školní výlety a na základce i školy v přírodě. Na střední většinou jezdíme na nějaké umělecké výstavy, školní výlety jsou vždy na konci června.

12. Co váš volný čas? Navštěvoval/a jste nějaké zájmové kroužky (popř. jazykové kurzy, doučování)? Od malička jsem rád kreslil a vyráběl věci z papíru, tak se máma rozhodla, že mi podá přihlášku do základní umělecké školy na výtvarný obor. Byl jsem tam 9 let. Jinak na doučování jsem nechodil, na to jsem měl bratra nebo jsem se učil sám. Ve volném čase si volám s kamarády, hrajeme počítačové hry. Občas se dívám s bratrem na seriály a filmy.

13. Máte kamarády více mezi českými nebo vietnamskými dětmi? České, vietnamské kamarády moc nemám.

14. Jak hodnotíte současné české školství? Mělo by se podle vás něco změnit? Je to dobré, neměnil bych nic.

VIETNAMSKÁ ŠKOLA:

1. Máte nějakou představu, jak vypadá vietnamský vzdělávací systém? Nevím, nezajímám se o tom.

2. Jaké jsou podle vás hlavní rozdíly mezi českou a vietnamskou školou (rozvrh hodin, předměty, hodnocení apod.)? Vím, že ve Vietnamu se nosí uniformy, když to u nás ne. Pak i známky, tam je 10 výborný, tady 1.

3. Máte ve Vietnamu nějaké kamarády (popř. příbuzné v rodině), kteří tam ukončili školní docházku? Co říkají o vietnamském vzdělávacím systému? Mám tam příbuzné, ale nehovořím s nimi, protože neumím moc vietnamsky.

4. Jaké jsou podle vás nedostatky vzdělávacího systému ve Vietnamu? Netuším.

5. Pokud byste měl/a možnost, vyzkoušel/a byste projít vietnamským vzděláváním? Určitě ne. Jsem rád, že chodím do české školy.

OSTATNÍ OTÁZKY (byly položeny v rámci videohovoru, v našem případě jsme videohovor nepotřebovali):

1. Co myslíš, jaký je přístup ke vzdělávání v naší rodině? Jelikož jsem mladší než ty, tak si myslím, že rodiče na mě nebyli moc přísní jako na tebe. Měl jsem hodně volného času na volání s kamarády a na kreslení a tvoření. Samozřejmě chtěli, abych měl dobré známky a dokončil základní a střední školu a pokračoval dále na vysoké škole. A abych uměl hodně cizích jazyků, díky tomu třeba dostanu lepší práci, ať už tady v Česku, nebo v zahraničí. S vietnamštinou už to vzdali (smích).

- **Proč myslíš, že to s tebou vzdali?** Tak ty ses naučil vietnamštinu sám skrz televizi, což mě to až někdy překvapuje, někdy ti to naučila mamka z vietnamských učebnic. Já když jsem se narodil, tak byla mamka už hodně doma, nepracovala s tátou v restauraci, tam už táta měl dostatek lidí. K české tetě mě nedala, pak jsem šel do školky, takže když se mi to snažila naučit, nešlo mi to, už jsem uměl více česky, tak jsem to vzdal a máma taky.
- **A chtěl bys v rámci možností i teď se naučit vietnamsky? Nemrzí ti to?** Nemrzí, oceňuji, že máme k dispozici online překladač, tak to používám, když třeba se s rodiči nedomluvím, jinak mám tvojí pomoc (smích).

2. Cítíš se více jako Čech, či Vietnamec? A proč? Tak napůl. Zvenku jsem sice Vietnamec ale uvnitř přemýšlím jako Čech.

3. Jaké máš vztahy k české a vietnamské kultuře, která kultura je ti bližší a proč? Dodržujeme nějaké zvyky a tradice? Mám kladné vztahy jak k české, tak i k vietnamské kultuře. Bližší mi je česká, protože slavíme doma ty Vánoce, táta se naučil bramborový salát, jíme řízky, občas kapra, zdobíme stromeček a dáváme si malé dárky, o jiných státních svátcích mají rodiče většinou volno, tak jsme spolu doma a odpočíváme. U vietnamských svátků slavíme jenom ten vietnamský lunární rok, další svátky ve Vietnamu moc neznám. Pak máme uctívání předků, to děláš ty a rodiče. V každém měsíci se uctívají předky, dáváte na oltář ovoce a drobné jídlo a modlíte se. Já to s nadšením pozoruji. (smích)

- **Ještě Tět Trung Thu slavíme. Jen nechodíme na ty společenské akce, které vietnamský spolek v kraji pořádá.** To ano, za to ale máme doma takovou menší hostinu a dostáváme peníze. Ale celkově nechodíme na všechny ty akce.
- **Proč myslíš, že to tak je, že se my (ale i někteří Vietnamci v našem okolí) moc nezúčastňujeme těchto akcí?** Jednoduše, protože rodiče pracují v obchodním centru, udělat si jen tak volno asi nejde. A ty akce většinou začínají od šesti nebo sedmi večer, takže některé rodiny kvůli práci nemají ani čas, tak slaví spolu doma. Někteří jsou ale schopni zavřít na jeden den kvůli tomu no.

4. Kde v češtině chybují nejčastěji vietnamští žáci? Asi ve skloňování. Občas pravopis i, y jako většina Čechů u podstatných jmen, sloves atd.

5. Myslíš si, že by mělo být dítě s OMJ (odlišným mateřským jazykem) zvýhodněno při hodnocení v předmětu Český jazyk a literatura, případně i v jiných předmětech? Proč ano? Proč ne? Pokud se tu narodilo, tak ne, mě brali učitelé stejně jako ostatní čeští spolužáci. Kdyby se přistěhoval sem do Česka, tak ano, může třeba mít jiné požadavky a tak.

6. Využití moderních technologií ve škole - je podle tebe správné/užitečné používat při hodinách moderní technologie (plátno, dokumentární film apod.)? Pomůže to něčemu? Ano. Myslím si, že to oživí výuku a žáci si lépe zapamatují učivo, když uvidí nějaké obrázky nebo dokumenty. A nežijeme někde v pravěku! Myslím si, že k tomu pomohla i distanční výuka. Učitelé se prostě museli přizpůsobit technologiím, takže by je měli používat i nadále.

7. Brzy tě čeká maturitní zkouška a následně přijímací zkoušky na vysoké školy. Víš z čeho budeš maturovat a kam bys chtěl jít na vysokou? Budeš pokračovat na přání svých rodičů v oboru, který ti vyberou či už máš jasno? Až za dlouho (smích). Vím, že určitě z češtiny, angličtiny, dějin umění, technologie a obhajoby maturitní práce, toho se bojím, protože nevím, na co budu psát. Chci pak jít na grafický design nebo na animovanou tvorbu. Rodiče s tím problém nemají, už vědí, co mi baví, ale chtějí, abych si podal těch přihlášek co nejvíc, protože na tyhle obory berou málo lidí.

8. Na závěr se zeptám, je tvým domovem Česká republika, nebo Vietnam? Umíš si představit život ve Vietnamu? Česko je mi bližší, protože jsem se tu narodil, ale ve Vietnamu se narodili mojí rodiče, takže to beru jako svůj druhý ne jako hlavní domov, kde mohu strávit letní prázdniny, ale žít tam určitě nechci, protože bych tam nezapadl mezi lidmi. Sice jsem tam byl jen dvakrát, ale buď tam bylo příšerné vedro, nebo tam hodně pršelo. A navíc vietnamština by byl velký problém.

Díky za rozhovor!

JEDENAPŮLTÁ GENERACE – DOTAZNÍK 2_R3

ÚVOD

- **Pohlaví:** žena
- **Věk:** 17
- **V kolika letech, jste se přistěhoval/a do České republiky?** v 9 letech
- **Délka pobytu v České republice:** 8 let
- **V současnosti navštěvuji (doplňte typ školy, kterou studuje, obor a ročník):** střední odbornou školu, obor obchodní akademii ve 2. ročníku
- **Zhodnoťte své jazykové schopnosti češtiny. Kdo vás učil poprvé česky?** Bylo to horší, když jsem nastoupila do školy, ale je to dobrý. Občas mi nějaké slovíčko vypadne, tak se to snažím jinak vysvětlit. Česky mi poprvé naučily paní učitelka a paní družinářka.
- **Zhodnoťte své jazykové schopnosti vietnamštiny. Kdo vás učil poprvé vietnamsky?** Postupně se to zhoršuje, ze začátku to bylo dobrý. Učila babička a pak i máma, protože pracovala, tak jsem zůstala doma s babičkou. Spolu jsme četli nějaké obrázkové knihy, čísla, písmena a učila mě taky barvy a jména. Člověk ale pak přijede do České republiky a chodí do školy, takže jsem na některé obyčejné věci zapomínala. Čtení a psaní už mi nejdou to co dřív. Teď se snažím vrátit se na začátek.
- **Jak jste přišli k vašemu českému jménu?** Dala mi ho paní učitelka společně se spolužáky. Udělali nějaké hlasování tří jmen. Jméno, které dostalo nejvíce hlasů, tak jsem to jméno dostala a líbí se mi.
- **Jak se domluvíte s rodinnými příslušníky?** Musím doma mluvit pouze vietnamsky, kdykoliv řeknu něco česky, okamžitě po mě rodiče chtěli, abych jim to přeložila, co jsem právě říkala, tak někdy používám i Google překladač. Se sestrou mluvíme česky, pokud nás rodiče nenačapají, jinak se snažíme mluvit vietnamsky.

VIETNAMSKÁ ŠKOLA:

1. Pamatujete si na svůj první den ve vietnamské základní škole? Byla taková oslava nového školního roku, pak četla jména žáků, do které třídy budou chodit a šli jsme za paní učitelkou. Dostali jsme seznam učebnic a sešitů, kterých jsme si museli koupit. Následující den se už normálně učilo.

2. Kolik vás bylo ve třídě? Asi kolem 45.

3. Nosili jste uniformy? Jak vypadaly? V naší škole pro dívky byly povinné černé sukně, bílá košile s logem školy a červený šátek. Kluci mělo košili s logem, kalhoty a také červený šátek.

4. V kolik hodin ráno začínala škola? Jak dlouho trvala vyučovací hodina? Kdy obvykle skončilo vyučování? U nás začala v 8. Vyučování trvalo jen 35 minut. Rozvrh hodin se dělil na ranní výuku a na odpolední výuku. V mezičase byla hodinová až dvouhodinová pauza. Některé děti jely domů se naobědvat, některé měly s sebou svačiny a jedly venku na školním dvoře. Mohli jsme i jít spát, protože bylo i velké horko. Každý den jsme končili ve tři hodiny odpoledne.

5. Jaké předměty se na vaší základní škole vyučovaly? Jaké byly vaše nejoblíbenější předměty, které jste naopak nemusely? Chào cờ - to je to ranní cvičení na hřišti, zpívá se vietnamská hymna, vzdává se čest prezidentovi, pak klasické předměty – vietnamština,

matematika, zeměpis, dějepis, angličtina atd. Mě bavily všechny předměty. Nejradši jsem měla asi matematiku.

6. Kolik hodin denně jste se věnoval/a přípravám do školy (po skončení školního vyučování)? Chodila jsem každý den na doučování k soukromé paní učitelce, po tom jsem se musela učit doma učit, asi dvě hodiny s maminkou. Někdy pak s babičkou. V podstatě jsem pojem volný čas moc neměla. Pořád jsem se jenom učila.

7. Dostávali jste domácí úkoly? Každý den byly domácí úkoly. Buď něco opsat, počítání, slovní úlohy, naučit se na test, zkoušení apod.

8. Jak je to se známkováním ve vietnamské škole? Od 0 do 10, známka 10 odpovídá české 1, 0 totální propad, odpovídá to velké 5.

9. Báli jste se ve škole něčeho? Měli jste tělesné tresty? Ve vietnamštině se hlavně každou hodinu neustálo zkoušelo, museli jsme často recitovat básně, odpovídat na nějaké otázky ohledně gramatiky atd. Tresty jsme měli taky, buď jsme za to museli stát celou hodinu venku, nebo čelem ke zdi. Při horších trestech jsme museli opsat stokrát nějakou větu, uklízet třídu a tak.

10. Jak vypadají prázdniny ve vietnamské škole? Letní prázdniny nám začínaly dříve, někdy v polovině června. Lunární prázdniny jsme měli také dlouhé. Pak 2 dny volna na den úmrtí našeho prezidenta Ho Či Mina. A pak jednodenní volna, kdy např. vznikla Vietnamská republika atd.

11. Měli jste nějaké třídní akce, které jste pravidelně dělali? Pouze takové vycházky po městě a okolí v rámci hodin dějepisu nebo zeměpisu. Když někdo měl narozeniny, byla taková menší oslava. Pak na den vietnamských učitelů, vzdávali jsme čest všem učitelů, zpívali jsme, recitovali básně a tak.

12. Jaký byl váš volný čas? Navštěvoval/a jste nějaké zájmové kroužky (popř. jazykové kurzy, doučování)? Volný čas byl krátký. Rodiče nás nutili se sestrou o víkendech chodit na všemožné kroužky: zpěv, kreslení, cizí jazyky (angličtina a francouzština), abychom nebyly pořád doma. A samozřejmě po škole jsme chodily na několikahodinová doučování.

13. Jak hodnotíte tehdejší vietnamské školství? Mělo by se podle vás v současné době něco změnit? Špatně. Já bych si přála méně těch odpoledních hodin, méně domácích úkolů a aby to nebylo pro ně náročné. Já bych chtěla, aby zažily krásné dětství a ne ho strávili pořád učením.

ČESKÁ ŠKOLA:

1. Věděl/a jste něco o České republice, než jste sem jel/a? Nic jsem o České republice nevěděla.

2. Když jste přijel/a do České republiky, nastoupil/a jste rovnou na základní školu? Přijela jsem na začátku srpna a tátův kamarád mi zařídil školu, kde jsem v září nastoupila do 4. ročníku.

3. Uměl/a jste česky, když jste přijeli do České republiky? Uměla jsem jen pozdravy a čísla od 0 do 10. Měla jsem jen 1 měsíc, abych se naučila nějaké ty základy. Tak mi našli nějakou paní učitelku, ke které jsem chodila učit česky. Pak jsem chodila do školní družiny.

4. Jaké byly vaše první dojmy ze základní školy? Pamatujete si stále některé spolužáky? Přišla jsem do třídy, paní učitelka mě posadila do první lavice, seděla jsem s jednou Vietnamkou. Krátce jsem se představila a to je asi vše, co si pamatuji. Na spolužáky si pamatuji, občas je vídám, když třeba jdu do knihovny nebo někam nakoupit.

5. Stíhal/a jste průběžnou látku učiva bez problémů, když jste nastoupil/a? Jaké byly vaše začátky češtiny? Zezačátku to bylo moc těžké, protože se opakovala vyjmenovaná slova. O tom jsem nic nevěděla, pak i slovní druhy. Úkoly jsem dělala spolu s paní učitelkou na doučování. Spolu jsme také opakovali pravopis, měla jsem problémy s výslovností, takže to byl docela boj.

6. Pokud jste měl/a jazykové potíže, věnovala se Vám paní učitelka? Při samostatných prací jsem dostávala více času než ostatní. Zezačátku mě opravovala při výslovnostech, při skloňování atd. Dostala jsem i mírnější známkování.

7. Jaké byly vaše nejoblíbenější předměty na základní škole, které jste naopak nemusely? Zůstaly stejné i na střední škole? Matematiku, byla jsem se svými znalostmi napřed oproti českým spolužákům. Nemusela jsem vlastivědu a přírodovědu. Na střední mi zůstala ta matematika, pak mi hodně bavila ekonomie a angličtina.

8. Kam jste pokračoval/a po základní škole, či jste už podával/a přihlášku na osmileté gymnázium v 5. ročníku? Nechali rodiče výběr školy na vás? V páté třídě jsem na gymnázium nechtěla, nebyla jsem dostatečně připravená, ale rodiče chtěli, tak jsme přihlášku podávala. Nedostala jsem se, rodiče se s tím smířili. V 9. třídě jsem si podala přihlášku na obchodní akademii, byl to můj výběr, hodně jsem o tom s rodiči mluvila a oni s tím souhlasili. Na gymnázium jsem stejně jít nechtěla, jelikož tam by nebyly ty odborné předměty a chyběla by mi nějaká ta praxe.

9. Měl/a jste nějakého oblíbeného učitele na základní škole? A co na střední škole? Paní učitelka, co mě učila česky, jí jsem měla moc ráda. Jinak třídní učitelé, na ty byl největší spoleh, ať už na základní nebo na střední škole.

10. Jak jste prospíval/a ve škole? Byly převážné dobré známky? Pokud jste přinesl/a domů špatnou známku, jak to přijali vaši rodiče? Tak na začátku jsem měla špatné známky vzhledem k tomu, že mi nešla moc čeština a moc jsem toho nenamluvila. Byly i trojky, jednou jsem dostala i čtyřku z diktátu. Časem jsem se ale zlepšovala, ale rodiče nebyli na mě zlí nebo by mi něco zakazovali. Zdůraznili však, že se musím hodně učit! Pak jsem často nosila i jedničky.

11. Jaké jste měli známky na vysvědčení základní škole? Změnilo se něco na střední škole? Měla jsem tam jednu až dvě dvojky, ale prospěla jsem s vyznamenáním. Na střední škole to zůstalo stejné.

12. Měli jste nějaké třídní akce, které jste pravidelně dělali? Provozujete je nadále na střední škole? Tady jsem poznala, co jsou ty školní výlety a exkurze zač. Byly to nejlepší zážitky v mém životě a hodně jsem se nových informací naučila. Na střední škole se přidala i spaní ve školách.

13. Jaký byl váš volný čas zde v České republice? Navštěvoval/a jste nějaké zájmové kroužky (popř. jazykové kurzy, doučování)? Tady se to nezměnilo, ale chodila jsem na angličtinu a francouzštinu do jazykového centra. Hodně jsem rodičům pomáhala v našem malém obchůdku.

14. Setkal/a jste se někdy s rasovou diskriminací, se šikanou, posměšky či s nadávkami, když jste nastoupil/a do české školy? Ne. Zezačátku jsem měla docela

strach, že se mi budou posmívat, urážet a tak podobně. Ale rychle jsem mezi nimi zapadla. Hodně mi toho ukázali, pomáhali, chtěli vědět o mojí zemi, tak jsem jim občas něco povyprávěla. Spíše jsem se s nimi setkala mimo školu.

15. Máte teď kamarády více mezi českými nebo vietnamskými dětmi? Mezi českýma kamaráda, protože jsem se snažila mezi nima zapadnout a díky tomu se naučit česky i poznat českou kulturu.

16. Jak hodnotíte současné české školství? Mělo by se podle vás něco změnit? V některých předmětech se nestíhá dobrat látka. Např. výuka dějepisu se nestíhá, měla by se zvýšit hodinová dotace. Na základní škole jsme v dějepise v 9. ročníku nestíhali dodělat ty nejnovější dějiny. Tam jsme jenom si stručně říkali, co se stalo a tak.

17. Kdybychom to měli shrnout, mohl byste zkusit říct, jaké jsou podle vás rozdíly mezi českou a vietnamskou školou? česká –žádné uniformy, méně domácích úkolů, moderní školní třídy, málo tříd a žáků ve třídách, doučování spíš dobrovolné, více volného času na koníčky, **vietnamská** – častá doučování po škole, volný čas je málo i vůbec, nošení školních uniforem, každý den domácí úkoly, hodně žáků a tříd, časté zkoušení, těžké testy

OSTATNÍ OTÁZKY (byly položeny v rámci videohovoru):

1. Jaký je přístup ke vzdělání ve vaší rodině? Rodiče přijeli se mnou do České republiky s tím, abych se tu měla dobře, abych jednou neskončila jako oni, takže mi furt říkali, abych se učila dobře, nosila výborné známky a pokračovala na vysokou a získala dobrou práci.

2. Cítíte se více jako Češka, či Vietnamka? A proč? Dříve bych odpověděla 100 % Vietnamka, protože jsem v té době neuměla česky ani jedno slovo, nevěděla jsem o té zemi vůbec nic. Časem jsem si zvykla tady už těch 8 let, tak si myslím, že už jsem i Česka, tak i Vietnamka. Mluvím celkem dobře česky, mám tu české kamarády, chodím poznávat české památky a kulturu a slavíme ty české svátky, nejvíc ty Vánoce. Pak ale mluvím i vietnamsky, slavím s rodiči naše svátky, uctívám naše předky. Takže bych řekla, že jsem někde mezi. Takže banánové dítě?

3. Jaké máte vztahy k české a vietnamské kultuře, která kultura je vám bližší a proč? Dodržujete nějaké zvyky a tradice? Jak jsem v předchozí otázce odpověděla, slavíme české i vietnamské svátky. Některé tradiční zvyky dodržujeme. Mám kladné vztahy k obou kulturám.

4. Kde v češtině chybují nejčastěji vietnamští žáci? Myslím si, že nejvíce asi ve skloňování.

5. Myslíte si, že by mělo být dítě s OMJ (odlišný mateřský jazyk) zvýhodněno při hodnocení v předmětu Český jazyk a literatura, případně i v jiných předmětech? Proč ano? Proč ne? Ano. Pro ty, kteří jako já přijeli do České republiky, určitě. Před tím by měli docházet na nějaké doučování nebo na nějaké kurzy českého jazyka, aby měli povědomí, co se v jazyce učí. Ta generace, která se tu narodila, tak ne, ta má stejné podmínky jako Češi si myslím, protože už odmala umějí česky, tak by to nebyl zas tak velký problém.

6. Využití moderních technologií ve škole - je podle vás správné/užitečné používat při hodinách moderní technologie (plátno, dokumentární film apod.)? Pomůže to něčemu? Ano. Díky nim dojde ke zvyšování efektivity a kvality výuky. Ať už jsou to dokumenty, obrázky, protože kdo by vydržel celou hodinu poslouchat nějaký výklad?

7. Brzy vás čeká maturitní zkouška a následně přijímací zkoušky na vysoké školy. Víte z čeho budete maturovat a kam budou mířit vaše kroky? Budete pokračovat na přání svých rodičů v oboru, který vám vyberou či už máte jasno? Maturuji z češtiny, angličtiny, ze dvou odborných předmětů a prezentace maturitní práce. Jelikož mě baví angličtina a ekonomie, ráda bych pokračovala na nějaké vysoké školy buďto zaměřené na ekonomiku nebo mezinárodní vztahy. Rodiče si přejí, aby to bylo v Praze, jelikož podle nich tam jsou velmi kvalitní vysoké školy. A vědí, že bych medicínu nevystudovala, tak chtějí ekonomiku.

8. Na závěr se zeptám, je vaším domovem Česká republika, nebo Vietnam? Chtěla byste se vrátit zpět do Vietnamu? Jsem tu spokojená a ráda bych tady i zůstala, takže Česko.

Děkuji za rozhovor!

JEDENAPŮLTÁ GENERACE – DOTAZNÍK 2_R4

ÚVOD

- **Pohlaví:** muž
- **Věk:** 18
- **V kolika letech, jste se přistěhovali do České republiky?** 8
- **Délka pobytu v České republice:** 10
- **V současnosti navštěvuji (doplňte typ školy, kterou studuje, obor a ročník):** osmileté gymnázium, septima
- **Zhodnoťte své jazykové schopnosti češtiny. Kdo vás učil poprvé česky?** Je to mnohem lepší než na začátku. Poprvé mě to naučila česká teta, ke které jsem chodil na doučování a s bratrem nás také hlídala.
- **Zhodnoťte své jazykové schopnosti vietnamštiny. Kdo vás učil poprvé vietnamsky?** Vietnamštinu mluvím docela dobře, protože doma jsme museli mluvit jenom vietnamsky, ale hodně zapomínám i na běžná slova. Mě to naučila máma, protože byla často doma.
- **Jak jste přišli k vašemu českému jménu?** Dal mi ho táta, ta jména nejčastěji slyšel u zákazníků, kteří k němu často chodili nakupovat, takže nám je dal.
- **Jak se domluvíte s rodinnými příslušníky?** S rodiči na začátku pouze vietnamsky, s bratrem to střídáme. Ale teď mluvíme všichni česky i vietnamsky, protože občas nevím, jak to mám říct vietnamsky, tak musím česky. Je to dobře, protože rodiče nějaká slova umějí.

VIETNAMSKÁ ŠKOLA:

1. Pamatujete si na svůj první den ve vietnamské základní škole? Už si toho hodně nepamatuji, ale byla to jako nějaká velká show prvních ročníků, kteří nastoupili na novou školu. Přečetli dlouhý seznam jmen, šli jsme na podium a dostali vietnamskou vlajku a jmenovku. Pak byla různá představení a šli jsme do tříd.

2. Kolik vás bylo ve třídě? Asi 40 nebo 45.

3. Nosili jste uniformy? Jak vypadaly? Tričko bílé s logem, kluci nosili dlouhé černé kalhoty, holky krátkou černou sukni. Měli jsme i červený šátek. Když byla zima, měli jsme i mikiny, holky nosili zase dlouhé kalhoty.

4. V kolik hodin ráno začínala škola? Jak dlouho trvala vyučovací hodina? Kdy obvykle skončilo vyučování? My jsme začali už v 7:30. Každá hodina měla 35 minut. Přestávka byla jen 5 minut. Ranní výuka končila kolem dvanácti, pak jsme měli dlouhou pauzu, abychom mohli jít domů na oběd, jídelnu jsme tu neměli. Pak jsme šli na odpoledku, kdy jsme skončili asi ve 3 hodiny.

5. Jaké předměty se na vaší základní škole vyučovaly? Jaké byly vaše nejoblíbenější předměty, které jste naopak nemusely? Každé pondělí bylo ranní cvičení, pak byla ranní výuka, tam jsme obvykle měli předměty jako vietnamština, matematika, slušné chování, historii atd. Odpoledne jsme měli takové odpočinkové předměty jako hudba a tělocvik. A mě bavila matematika a nebavil mě zeměpis.

6. Kolik hodin denně jste se věnoval/a přípravám do školy (po skončení školního vyučování)? Hodně, končili jsme většinou ve 3, pak jsem chodil na odpolední doučování. Tam jsem končil v 6. Pak ještě doma učil do osmi večer.

7. Dostávali jste domácí úkoly? Každý den byl nějaký opis, počítání nebo práce s textem.

8. Jak je to se známkováním ve vietnamské škole? Od 0 do 10. Známky byly hodně důležité a porovnávaly se mezi spolužáky.

9. Báli jste se ve škole něčeho? Měli jste tělesné tresty? Když někdo odpověděl na otázku špatně, paní učitelka se naštvala, takže se cítil hodně trapně a spolužáci se mu i vysmívali. V naší škole moc fyzických trestů nebylo. Člověk musel stát celou hodinu čelem ke zdi nebo musel napsat několik set krát něco. Někdo také byl vyvolán k tabuli celou hodinu.

10. Jak vypadají prázdniny ve vietnamské škole? Měli jsme dlouhé letní prázdniny asi 2-3 měsíce, pak prázdniny kvůli lunárního roku a jednodenní státní svátky. Aspoň jsme si toho volna mohli pořádně užít ale já jsem se pořád musel učit i o prázdninách, protože rodiče nechtěli, abychom zapomněli na všechno a pak jsem mohl jít třeba ven nebo hrát hry na počítači.

11. Měli jste nějaké třídní akce, které jste pravidelně dělali? Slavili jsme narozeniny spolužáků, pak den vietnamských učitelů, občas jsme šli i na zmrzlinu.

12. Jaký byl váš volný čas? Navštěvoval/a jste nějaké zájmové kroužky (popř. jazykové kurzy, doučování)? Po skončení školy jsem šel na odpolední doučování. V neděli na fotbalový a anglický kroužek.

13. Jak hodnotíte tehdejší vietnamské školství? Mělo by se podle vás v současné době něco změnit? Jako hodně špatné. Ty tresty mi přijdou hrozné, já bych dal nějakou poznámku nebo špatnou známku za práci v hodině než abych stal celou hodinu čelem ke zdi. A dávat méně úkolů.

ČESKÁ ŠKOLA:

1. Věděl/a jste něco o České republice, než jste sem jel/a? Jen něco málo, táta tam byl dřív, my jsme s maminkou a bratrem přijeli o něco později, tak mi něco táta vyprávěl přes mobil.

2. Když jste přijel/a do České republiky, nastoupil/a jste rovnou na základní školu? Přijel jsem v září a nastoupil jsem rovnou do 3. třídy.

3. Uměl/a jste česky, když jste přijel/a do České republiky? Od příbuzných v Česku jsem dostal ve český Slabikář, kde byla písmena, ale moc jsem toho neuměl. Pak nějaké ty pozdravy, čísla, jídlo, barvy.

4. Jaké byly vaše první dojmy ze základní školy? Pamatujete si stále některé spolužáky? První den byl takový divný. Hodně se mi ptali na různé otázky o Vietnamu, o rodině atd., ale moc jsem toho neřekl. Na spolužáky si už nepamatuji ze základní školy, protože jsem nastoupil pak na gymnázium.

5. Stíhal/a jste průběžnou látku učiva bez problémů, když jste nastoupil/a? Jaké byly vaše začátky češtiny? Nestíhal jsem. Úkolů bylo sice málo, ale na začátku byly moc těžké a ještě jsem moc nerozuměl. Byly také hodně předmětů, takže to bylo horší. Asi za několik měsíců jsem se začal zlepšovat, s tetou jsme si hodně procvičovali mluvení a významy slov. Psali jsme diktáty a také jsem začal číst knihy v češtině.

6. Pokud jste měl/a jazykové potíže, věnovala se vám paní učitelka? Na základní škole mi hodně učitelů pomáhalo, chodil jsem k české tetě na výuku češtiny, pak ještě na základně jsem mohl chodit i do družiny, kde jsme tam s paní dělali úkoly a učili se česky.

7. Jaké byly vaše nejoblíbenější předměty na základní škole, které jste naopak nemusely? Zůstaly stejné i na střední škole? Matematika. Na začátku mě nebavila čeština, protože byla těžká. Až ve 4. třídě, když jsem se začal zlepšovat, tak mi hodně bavila. Teď na gymnáziu ta matematika zůstala, ještě mi baví informatika, nebaví mě biologie a chemie.

8. Kam jste pokračoval/a po základní škole? Nechali rodiče výběr školy na vás? Protože jsem měl samé jedničky ve 4. a i v 5. třídě (ve třetí jsem měl dvojky), tak mi táta podal přihlášku na gymnázium, protože gymnázium bylo mezi Vietnamci něco většího a kvalitního, tak jsem tam musel taky, i když se mi nechtělo. Zároveň mě to i lákalo, protože tam chodilo několik mých vietnamských kamarádů.

9. Měl/a jste nějakého oblíbeného učitele na základní škole a co na střední škole? Třídní učitelky na základní a na střední škole byli moc hodné. Starali se o nás jako kdybychom byli její děti.

10. Jak jste prospíval/a ve škole? Byly převážné dobré známky? Pokud jste přinesl/a domů špatnou známku, jak to přijali vaši rodiče? Na začátku mi nedávala paní učitelka známky v některých předmětech. Paní učitelka hodnotila slovně. Později jsem se rychle naučil česky, takže byly i 1, občas 2. Když byly 3, 4, 5, tak hrozilo, že mi rodiče zakážou počítač nebo jsem nemohl jít i ven.

11. Jaké jste měli známky na vysvědčení základní škole? Změnilo se něco na střední škole? Ve třetí třídě jsem měl jednu 3. Od 4. třídy prospívám s vyznamenáním.

12. Měli jste nějaké třídní akce, které jste pravidelně dělali? Provozujete je nadále na střední škole? Chodili jsme do kina a do divadla. Nejvíc mě bavily výlety do různých měst. Na střední škole to zůstalo stejné.

13. Jaký byl váš volný čas zde v České republice? Navštěvoval/a jste nějaké zájmové kroužky (popř. jazykové kurzy, doučování)? Chodil jsem jenom na to doučování z češtiny až do 9. ročníku. S bratrem jsme se střídali u rodičů ve večerce. Mohl jsem jít i ven s kamarády.

14. Setkal/a jste se někdy s rasovou diskriminací, se šikanou, posměšky či s nadávkami, když jste nastoupil/a do české školy? Ne, pouze to byla legrace, když mi nazývali spolužáci jiným jménem nebo slovy. Já jsem to tenkrát ani nechápal, co to znamenalo. Paní učitelka samozřejmě jim vysvětlovala, že to neříká a je to velmi neslušné. Mě to nevadilo. Ale nic horšího to ani nebylo. Už teď vím, co ta slova znamenají a směju se tomu.

15. Máte teď kamarády více mezi českými nebo vietnamskými dětmi? České.

16. Jak hodnotíte současné české školství? Mělo by se podle vás něco změnit? Asi známkou 3. Hodně se opakuje několikrát stejné učivo, pak se na konci roku nestíhají dobrat i jiná témata. Nelíbí se mi, že se moc nevyučuje informatika. Žijeme ve 21. století a potřebuje taky ovládat počítač. My jsme měli na gymnázium málo hodin informatiky a vyučovala se jen na nižším gymnáziu. Na vyšším gymnáziu jsme informatiku neměli.

17. Kdybychom to měli shrnout, mohl byste zkusit říct, jaké jsou podle vás rozdíly mezi českou a vietnamskou školou? česká: nejsou uniformy, kratší škola, více volného času, málo úkolů, známky 1 až 5, výuka několik cizích jazyků, snaha pomoci, vietnamská:

povinnost mít uniformy, hodně úkolů, málo volného času, večerní doučování, známky 0 až 10, ve škole jsou žáci nuceni učit se věci hlavně zpaměti, velká rivalita mezi dětmi i rodinami kvůli škole, důležitý je prospěch

OSTATNÍ OTÁZKY (byly položeny v rámci videohovoru):

1. Jaký je přístup ke vzdělání ve vaší rodině? Táta rozhoduje u nás kam půjdeme, co budeme dělat. Máma tomu jen souhlasila. Chtěl po nás jedničky, někdy i dvojku toleroval. S horšími známkami zuřil, sebral nám kapesné, nemohli jsme ven za kamarády a měli jsme zákaz počítače. Tohle dělal proto, abychom se zlepšili. Nechtěl, abychom skončili jako rodiče někde ve večerce. Už jsme starší, tak na špatné známky se nedívají jako dřív. Ale stále nám varoval, že takhle se nedostane někam jinam!

2. Cítíte se více jako Čech, či Vietnamec? A proč? Dřív jsem se cítil doopravdy jako Vietnamec, protože jsem byl tady cizí člověk a neuměl dobře česky, ale protože tady žiju už docela dlouho, zvykl jsem si tady na ten život, tak jsem i Čech zároveň. A budu taky žádat o české občanství, takže i to je důvod ne?

3. Jaké máte vztahy k české a vietnamské kultuře, která kultura je vám bližší a proč? Dodržujete nějaké zvyky a tradice? Mám dobré vztahy k české a vietnamské kultuře. V poslední době jsme začali slavit i Vánoce, dřív jsme něco takového neslavili. Máme umělý stromeček, dárky si dáváme pouze maličkosti, děláme řízek a salát. U vietnamských svátků uctíváme naše předky a slavíme vietnamský lunární rok.

4. Kde v češtině chybují nejčastěji vietnamští žáci? Skloňování a psaní i, y.

5. Myslíte si, že by mělo být dítě s OMJ (odlišným mateřským jazykem) zvýhodněno při hodnocení v předmětu Český jazyk a literatura, případně i v jiných předmětech? Proč ano? Proč ne? Myslím si, že zezačátku má být zvýhodněno pro děti, kteří se sem přistěhovali aspoň 1 nebo 2 roky, pak už budou umět česky a budou na úrovni jako Češi, protože se rychle učí. Musí si ale najít nějaké učitele, kteří budou mít zájem je učit. Ostatní Vietnamci, kteří se tady narodili, si myslím, že jsou už jsou Češi, takže by měli být hodnoceni jako oni.

6. Využití moderních technologií ve škole - je podle vás správné/užitečné používat při hodinách moderní technologie (plátno, dokumentární film apod.)? Pomůže to něčemu? Ano, technika ale i papírové výukové materiály a pomůcky jsou užitečné při hodinách. Pomůžou jim to se lépe soustředit, mohou pak vidět ty ukázky naživo, obrázky nebo videa jim pomůžou to lépe pochopit.

7. Brzy vás čeká maturitní zkouška a následně přijímací zkoušky na vysoké školy. Víte z čeho budete maturovat a kam budou mířit vaše kroky? Budete pokračovat na přání svých rodičů v oboru, který vám vyberou či už máte jasno? (smích) Blíží se to, já vím. Maturuji z českého jazyka, chci matematiku, pak ze dvou školních předmětů, mám v plánu si vzít informatiku a angličtinu. Táta si přeje informatiku na ČVUT, protože tam chodí několik dětí jeho kamarádů, takže asi ano, taky tam chci. Přemýšlím i o ekonomice.

8. Na závěr se zeptám, je vaším domovem Česká republika, nebo Vietnam? Chtěl byste se vrátit zpět do Vietnamu? Česká republika. Já jsem rád, že jsem tady. Ale určitě když budu hodně starý, chtěl bych poslední léta bydlet ve Vietnamu. Ale zatím je domovem Česká republika, protože tady mám rodinu a kamarády.

Děkuji za rozhovor!